

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
30 mei 2023 (mondelinge uitspraak 25 mei 2023)

Zitting: 25 mei 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling vindt via beeld- en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2023 – 033

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klager is het niet eens met de opname in de accommodatie en de gedwongen medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 17 mei 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 17 mei 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 17 mei 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 25 mei 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 25 mei 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op Hij heeft een psychiatrische voorgeschiedenis, te weten schizofrenie met in het verleden meerdere opnames. Klager is op 4 mei 2023 opgenomen wegens een recidief (manisch)- psychotische episode in het kader van een schizo affectieve stoornis met hierbij maatschappelijke teloorgang.

Op 20 april 2023 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een zorgmachtiging verleend tot en met 20 oktober 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, de opname in een accommodatie en het toedienen van medicatie, zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 4 mei 2023 onderzocht en op 4 mei 2023 zijn de voorgenomen beslissingen met hem besproken.

Op 4 mei 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 4 mei 2023 worden twee beslissingsbrieven aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brieven van 4 mei 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat er sprake is van een psychose die zich uit in desorganisatie en achterdocht, ten gevolge waarvan klager onder andere herhaaldelijk zijn huur probeert op te zeggen zonder duidelijk plan, met mogelijk dakloosheid tot gevolg. Er is een toename van psychotische overtuigingen ten gevolge waarvan klager midden in de nacht de SEH van ziekenhuizen bezoekt, overlast veroorzaakt in de buurt, zijn huisraad vernielt en midden in de nacht inbreekt bij zijn moeder. Om de psychose te behandelen en ernstig nadeel te voorkomen is het belangrijk om medicatie in te nemen. Omdat het op ambulante basis niet lukt om hem in te stellen op medicatie wordt klager opgenomen op een gesloten psychiatrische afdeling.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat hij met 800 mg quetiapine redelijk gesedeerd is. Dit vindt hij vervelend en de dosering mag van hem naar 100 mg. Klager meent dat hij ten onrechte is ingesloten en stelt in cassatie te zijn gegaan. Klager vertelt dat hij gezond is en bezig is met zijn re-integratie op de arbeidsmarkt, waar hij voldoende mogelijkheden heeft.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat er geen sprake kan zijn van een psychose. Hij is immers werkzaam op een school en dat lukt niet als hiervan sprake is. Klager vertelt dat hij 's nachts sport, (night away dancing) wat hij zichzelf heeft aangeleerd. Ook fietst hij midden in de nacht van Naarden naar Leiden.

Gevraagd naar de doelen die in een verouderd behandelplan worden genoemd antwoordt klager dat deze niet meer gelden. In 2022 is er geen behandelplan gemaakt om zo min mogelijk behandelminuten te hebben.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat de thuissituatie in orde is en dat hij in de kliniek niet kan sporten.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat klager alles goed heeft verwoord en dat het goed gaat en hij alles zelf kan doen. Klager wil weer naar huis met ambulante zorg. Zij wijst op het zelfbeschikkingsrecht van klager. Hij wil gerespecteerd worden. Klager zegt dat hij op grond van de Wvfgz vrijwillig de medicatie kan afbouwen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft mw. D. verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. D. dat zij aangeklaagde vervangt. Zij heeft zich verdiept in het dossier van klager. Als algemene reactie stelt zij dat het met een hogere dosering van de medicatie beter gaat met klager. Er is geprobeerd om in de thuissituatie de medicatie toe te dienen. Dit kwam niet van de grond, omdat klager meestal niet thuis is, of niet open doet. Zonder medicatie gaat het niet goed met klager, hij is gedesorganiseerd, is 's nachts veel weg en komt niet aan rust toe. Een vrij hoge dosering is nodig om op te knappen. Bij de vorige opname is klager bij 1000 mg stabiel geweest. Mw. D. zegt dat klager zodra dit mogelijk is weer ambulant in zorg kan zijn, maar dat dit nu nog niet aan de orde is.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. L. dat klager na de vorige opname met de medicatie teruggegaan is tot 800 mg. Klager zegt dat hij toen een baan had. Dhr. L. stelt dat hij deze week een gedesorganiseerd beeld bij klager constateerde en dat hij zich niet kan voorstellen dat klager werkzaamheden heeft verricht. Dhr. L. kent klager van eerdere opnamen en is ervan op de hoogte dat klager veel weerstand heeft tegen de hoge dosering, waarop hij wel beter functioneert.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 20 april 2023 afgegeven zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 4 mei 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 4 mei 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat hij niet psychotisch is. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 20 april 2023 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvggz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 4 mei 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 4 mei 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 4 mei 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 4 mei 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder het opnemen in een accommodatie en effectieve medicatie, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager heeft een psychose zich uitende in desorganisatie en achterdocht, ten gevolge waarvan klager onder andere herhaaldelijk zijn huur probeert op te zeggen zonder duidelijk plan, met mogelijk dakloosheid tot gevolg. Er is een toename van psychotische overtuigingen ten gevolge waarvan klager midden in de nacht de SEH van ziekenhuizen bezoekt, overlast veroorzaakt in de buurt, zijn huisraad vernielt en midden in de nacht inbreekt bij zijn moeder. Om de psychose te behandelen en ernstig nadeel te voorkomen is het belangrijk om medicatie in te nemen. Omdat het op ambulante basis niet lukt om hem in te stellen op medicatie is klager opgenomen op een gesloten psychiatrische afdeling.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten : **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. drs. R. Fiddelaar, psychiater,
Mw. L. Casparie, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.